

Kelios mitingų pamokos

Autorius SystemOperator

2012-07-09

Paskutinė kartė... atnaujinta 2012-07-09

Birželio 29 d. Vilniaus miesto 2-asis apylinkės teismas paskelbė— verdiktą... administracinių—je byloje dėl teisiamosios įstatymo nepakankamumo— Bronislovo Genzelio, Romualdo Ozolo ir visuomenininko Alvydo Medalinsko. Juos policija kaltino už neva neteisė—tai surengė... kovo 17 d. mitingą... Nepriklausomybė—s aikštė—je, Vilniuje.

Teismas nustatė—, kad signatarai Susirinkimų įstatymo nepakankamumui— ir tinkamai naudojosi Konstitucijoje bei Susirinkimų įstatyme numatytomis laisvėmis ir teisėmis.

Teisiamuosius gynantį advokatai ir Lietuvos žmogaus teisių asociacija įrodė—, kad įstatymas... pažeidė— Vilniaus miestui savivaldybė—s administracija ir policijos atstovai, pademonstruodami visiškai... nekompetencijai... ir nepagarbi... Lietuvai piliečiams.

Žmogaus teisės ir laisvės nėra valdžios nuosavybė—

Jos apibrėžiantos Visuotinė—je žmogaus teisių deklaracijoje, Tarptautiniame pilietiniame ir politiniame teisių pakete, Europos žmogaus teisės ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje bei Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, kurioje nurodyta, kad negalima drausti ar trukdyti piliečiams rinktis be ginklo į taikius susirinkimus. Valdžia gali riboti š piliečių teisę tik tada, kai reikia apsaugoti valstybę—s ar visuomenės saugumą..., viešscaron;...jā... tvarką..., žmonių sveikatą asmenų teises ir laisves (LR Konstitucijos 36 str.)

Viskas laiku

Anot Savivaldybė—s ir policijos atstovų, Signatarai, surengdami mitingą... „Už teisingumą...“ ne pažymėjo nurodytoje vietoje ir ne nurodytu laiku, pažeidė— Lietuvos Respublikos susirinkimų įstatymą.... Gavusi signatarės pranešimą... apie rengiamą... mitingą..., savivaldybė— privačiai jo jā iš nagrinėti ne vėliau kaip per 3 darbdienus, ne vėliau kaip likus 48 valandoms iki mitingo pradžios ji privačiai informuoti apie priimtą... sprendimą... mitingo renginį. Teismas nutartyje netgi pažymėjo, kad pagal Susirinkimų įstatymą... savivaldybė— apie priimtą... sprendimą... privačiai nedelsiant, t.y. arba išduoti pažymėjimą..., arba jo neišduoti. Pravartu ir kitiemis mitingą bei susirinkimą renginį—jams žinoti, kad būtina laiku pateikti prašymą..., o valdžios atstovams - nustatytais terminais jā iš nagrinėti ir laiku duoti atsakymą....

Kada neleidžiama drausti

Teismas nutartyje nurodo, kad savivaldybė—s atstovas gali priimti tik vieną... iš dviejų sprendimų, kurie skelbia nedelsiant: 1) išduoti susirinkimo organizatorui pažymėjimą... dėl suderintos susirinkimo vietas, laiko ir formas atsisakyti išduoti tokiai pažymėjimą... Š iā... pareigė... įstatymas nustato ne susirinkimo organizatoriams savivaldybė—s atstovams.

Žinoma, valdžia gali uždrausti mitingą..., jei mano, kad rengiant mitingą... bus pažiūrėtas valstybė—s arba visuomenės saugumas. Tuo neretai ir dangstomasi neišduodant praešyojams pažymėjimą... Bet pažymėjimą... jimo neišduodant, privaloma pateikti aiškius įrodymus, kaip konkretūs susirinkimas pažiūrės valstybę—s ar visuomenės saugumą... ir viešscaron;...jā... tvarką....

Grėsmė— turi būti reali

Jei susirinkimas kelia grėsmę— smėlio žmonių sveikatai arba kitos asmenų teisės ir laisvės—ms, valdžia privalo konkreti nurodyti, kokia grėsmė— gali kilti valstybę—s ir visuomenės saugumui arba viešscaron;ajai tvarkai ir žmonių sveikatai. abstraktių teiginių apie gresiančius pažiūrėdimus nepakanka. Europos žmogaus Teisių įstatymas (EUTT), nagrinėdamas analogiūkas bylas, yra nurodant, kad grėsmė—s realumas turi būti paremtas motyvuotomis išvadomis, kitaip tariant, grėsmė— turi būti tokia didelė—, kad reikalauti pritaikyti tokius drastiškai... priemones kaip renginio draudimas.

Viešscaron;oji tvarka negali būti kliūtis

EUTT analogiūkai— bylo nagrinėjimo praktikoje nurodyta, kad negalima atsisakyti išduoti leidimą... susirinkimui, kai kyla įtampos grėsmė— tarp priešingių pažiūrių grupių, kurios ketina rengti susirinkimą... tuo pat metu ir toje pažiūroje vietoje, nes tuo atveju visuomenė— netektė galimybę—s reikšti ir išgirsti skirtinges pažiūras. Todėl— netgi darant priešliaidą..., kad signatarės bei visuomenininkų rengiamas mitingas „Už teisingumą...“ galėjo sukelti bent kokių... priešprieš... (tuo metu vyko Lenkijos rinkimų akcijos susirinkimas), nesudaro galimybę—s miesto savivaldybę—s ir policijos atstovams jā uždrausti. EUTT ne kartais... yra nurodant, kad negalima susirinkimų laisvė—s riboti net įvairiant, jog prie susibūrimo prisijungs priešiškai nusiteikimų asmenys. Valstybė—s teisė—sauga privalo apsaugoti taikias demonstracijas. Negalima drausti susirinkimų, jei laikinai bus sutrikdytas pāsūtījimas ar automobilių kelių eismas, nes, EUTT nuomone, tai nėra proporcingas pagrindas riboti susirinkimus. Atsisakant išduoti leidimą..., kai sprendžiama dėl kitų piliečių, nedalyvaujančių susirinkime teisė— įstatymui— į privatų gyvenimą..., į nuosavybę—, teisė— į laisvę— ir saugumą... ir kt.), visos teisės—s, kurios gali būti pažiūrėtos turi būti nurodomos savivaldybė—s administracijos sprendimuose. Susirinkimų laisvę— galima riboti tik tuomet, kai

organizatoriai ir dalyviai turi smurtini³ ar kitaip demokratines vertybes paneigian^{•i}³ ketinim³, kai yra pakankam³ Ą[–]rodym³ apie pa^{•i}³ susirinkimo organizatori³ ir dalyvi³ smurtinius ketinimus.

Kovo 17 d. mitingui leidimas buvo išduotas. Tik ne reng^{–j}³ pageidaujamu laiku ir ne pageidaujamoje vietoje. Ta^{•iau} Ą[–]statymu nustatyta ne leidimin[–], bet pareikštin[–] konstitucin[–]s susirinkim³ laisv^{–s} Ą[–]gyvendinim³ tvarka, t.y. savivaldybei nesuteikta teis[–] vienašališkai spr^{–T}sti, kur ir kada leid[–]iama rengti mitingus.

Leisdama mitinguoti valanda v[–]liau ir ne prie Seimo, Nepriklausomyb^{–s} aikšt^{–je}, o pa[–]liugusioje automobili[–] stov[–]jimo aikštel^{–je}, savivaldyb[–] pademonstravo savo gali[–]... ir paniek[–]... mitingo organizatoriams. Tuo tarpu paaikšk^{–jas}, kad susirinkimas negali b[–]ti surengtas pranešime pageidaujamu laiku ir nurodytoje vietoje, pasi^{–lymai} d^{–l} kitos susirinkimo vietas ir laiko tur^{–jo} b[–]ti svarstomi dalyvaujant mitingo organizatoriams. Savivaldyb[–] nepadar[–].

Ydingas Susirinkim³ Ą[–]statymas

Kai kurie mitingo organizatoriams inkriminuojami Susirinkim³ Ą[–]statymo pa[–]eidimai, Ą[–]statymo yra neapibr[–]–³ti, o paties Ą[–]statymo normos yra deklaratyvios. Teismas nutartyje pa[–]ym^{–jo}, kad iš paties Ą[–]statymo 6 str. turinio (susirinkim³ rengimas prie Seimo, Vyriausyb^{–s} ir kit[–] valstyb^{–s} pastat[–]) organizatoriai gali tik sp[–]lioti apie tame esam draudimus ar Ą[–]pareigojimus.

Išryšk^{–jo} ir kitos Lietuvos Susirinkim³ Ą[–]statymo spragos. Pavyzd[–]ui, pagal Susirinkim³ Ą[–]statymo 13 str., jeigu savivaldyb^{–s} atstovas atsisako išduoti pa[–]ym^{–jim}[–]... susirinkimui organizuoti, pareišk^{–jas} ga 10 dien[–] jo sprendim[–]... apsk[–]sti atitinkamos apylink[–]s teismui. Teismas tok[–] pareiškim[–]... privalo išnagrin^{–ti} ne v[–]liau kaip per 3 dienas.

Bet akivaizdu, kad gav^{–T}s iš savivaldyb^{–s} neigiam[–]... atsakym[–]... likus 48 valandoms iki susirinkimo prad[–]ios, organizatorius negali tik[–]ti, kad jo skund[–]... teismas išnagrin[–]s per likusias 48 valandas. O teismo priimtas sprendimas po susirinkimo datos netenka prasm[–]s. Be to, atsisaky^{–m}[–] išduoti pa[–]ym^{–jim}[–] pareiš–k[–] sk[–]sti tik bendrosios kompetencijos teismui, o reikalavi^{–m}[–] panaikinti leidim[–]... organizuoti susirinkim[–]... - tik administraciniam teismui.

Ši teisin[–] painiava ir Ą[–]statym[–] leid[–]jo darbo brokas paneigia pilie^{–i}³ susirinkim³ laisv^{–T}. D^{–l} to Lietuvos Ą[–]mogaus teisi[–] asociacija ir kitos visuomenin[–]s organizacijos kreip[–]si Ą[–] Lietuvos Respublikos Prezident^{–T}, Seim[–]... Vyriausyb^{–T} bei kitas institucijas, kviesdamos ne tik stabdyti vald[–]ios antikonstitucinius veiksmus, kuriais siekiama u[–]drausti pilie^{–i}ams rinktis Ą[–] taikius susirinkimus, bet ir kuo grei[–]iau parengti Lietuvos Respublikos Susirinkim³ Ą[–]statymo pataisas, kurios panaikint[–] Susirinkim³ Ą[–]statyme u[–]programuotus konstitucini[–] pilie^{–i}³ teisi[–] pa[–]eidimus.

Kokia visuomen[–], tokie teismai

N[–]ra abejon[–]s, kad keldama administracines bylas u[–]miting[–] organizavim[–]... signatarams bei visuomenininkams, vald siekia Ą[–]bauginti pilie^{–i}us, atgrasyti juos nuo aktyvios pilietin[–]s veiklos. Ta^{•iau}, šioje byloje teismas (teis^{–ja} Virgin Liudvinavi^{–ien}[–]) principingai Ą[–]vertino Ą[–]rodymus ir paskelb[–] mitingo reng[–]–jus išteisinan^{–i}[–]... nutart[–]. Dabar signatarai gali paduoti Ą[–] teism[–]... savivaldyb^{–s} administracijos ir policijos atstovus ir pareikalauti atlyginti jems padaryt[–]... materialin[–] ir moralin[–] Ą[–]al[–].... Tai j[–]A³ teis[–].

Liepos 16 d. Vilniaus 3-jame apylink[–]s teisme bus nagrin[–]jama analogiška administracini[–] byla d^{–l} pareikšt[–] kaltinim³ prof. P.Gyliu u[–]protesto sueig[–]... prie Prezident[–]ros ir vaikštynes nuo S.Daukanto aikšt[–]–s iki Seimo. Šios bylos baigtis dar ne[–]inoma, ta^{•iau} po bir[–]elio 29 d. teismo nutarties jau galima teigti, kad Lietuvos teismai n[–]ra „supuv^{–T}“. Teismai yra tokie, kokia ir visuomen[–] - joje pakankamai daug Ą[–]moni³, nuošird[–]iai trokštan^{–i}³ geresn[–]–s Lietuvos ateities.

Vytautas Budnikas

Lietuvos Ą[–]mogaus teisi[–] asociacijos pirmininkas

www.krantai.lt